XLV. évf. Marosvásárhely—Csíkszeredа, 1938 március 5 10. szám.

Laptulajdonos: Özv. VÁKÁR LAJOSNÉ.
Felelős szerkesztő RÉSZEGH VIKTOR
Kiadóhivatal: Vákár könyv- és papírkereskedése Csíkszeredán, hová a hirdetések árai és előfizetési díjak előre küldendők.
Egyes szám ára Lei 8.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASAGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Előfizetési ár:
Egész évre Lei 160.—
Félévre „ 80.—
Negyedévre . . . „ 40.—
Külföldre egy évre „ 440.—
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza
Nyilttéri közlemények díja soronkint Lei 25.—
Megjelenik minden vasárnap

Krisztus keresztje alatt.

1. Szomoru az én lelkem.

Az olajfák hegyén Krisztus imádkozik. Visiókban előre látja, mi vár reá. Emberi természete megborzad tőle. Mély, nagy szomoruság fogja el lelkét. Tudja, hogy közelebbről mik fognak bekövetkezni rajta. Szólásra nyitja fel ajkát, nem panaszkodni akar, hanem nyiltan, őszintén bevallja, kijelenti, ami végbe megy bensejében. Szomoru az én lelkem mind haláig. Hogyne volna szomoru, mikor még apostolában is csalatkozni kell. Peter, aki öröködik, hogy ha meg kell halni, akkor sem tagadja meg Őt, ime nemsokára háromszor tagadja meg.

Szomoru a mi lelkünk is. Telve keserűséggel és nyomorusággal az életünk. Nagy időket éltünk át, ki tudja, mi fog még következni. Milyen jó, hogy előttünk a jövő ismeretlen! Fáj a szivünk, mikor a legjobb barátunkban kell csalatkoznunk; akik esküvel igérik, nagyban ütik a mellüket, hogy mellettünk sikra szállnak, hütlenül elhagynak, becsapnak. Akikre joggal számithatunk, azok hagynak cserben, fordulnak ellenünk, tagadnak meg minket. Krisztus nagy szomoruságа mellett a miénk eltörpül, mert ha neki ez jutott osztály részül, akkor nem szabad nekünk zugolódnunk.

Államközösség és népközösség.

Ma, mikor azok az erők, melyek a vén Európát régi rendjével és esetleg régi nagy értékeivel együtt levegőbe röpiteni akarják, már nem is oly nagyon titokzatosak, ha nem itt is, ott is félelmetesen robbannak ki —, s amikor mindezt mind a világ urai, akik a hires versailles-i békeművet megalkották, mind pedig az u. n. győztes kis államok nem titkolható aggodalommal figyelik — amikor az állami konszolidáció gondolata — szoros kapcsolatban a kisebbségi kérdéssel — csakugyan nagy erővel nyomulhat előtérbe: nem lesz érdektelen, sem időszerütlen ideirni nehány gondolatot abból a mélyenjáró elméleti fejtegetésből, mely fenti cimen, egyik magyar publicistának, Száz Zsombornak a tolából jelent meg a M. Szemlében s amelyet a M. Kisebbség január hó 16-iki száma ismertetett. Ebben a tanulmányban a kiváló politikai iró egyebek közt utal arra, hogy a háboru utáni szerződések a nemzetkisebbségeknek milyen egzisztenciális és fejlődési lehetőségeket igértek és ennek fejében a nagyhatalmak mit követeltek.

A háboru utáni szerződések igértek egzisztenciális és fejlődési lehetőséget, kulturális és politikai jogegyenlőséget és követelnek ennek fejében államhüséget, lojalitást.

Jogegyenlőség a kisebbségi államokban, tudjuk, hogy nincs. Az a teméntelen panasz, ami vagy eléri Gentet, vagy nem jut el oda, tanusága ennek. Már az államnyelv tanulásának kötelező volta áttörése a jogegyenlőségnek. A bilingvizmus (kétnyelvüség) nem kisebbségi ideál, s a flamand aktivisták küzdenek ellene és a wallon aktivisták igazat adnak nekik.

A jogegyenlőség terén az a baj, hogy anyagi tartalma nem áll tisztázottan kisebbségi téren: mást jelent a többség és mást a kisebbség szájában.

A tökbségnél azt jelenti, hogy amilyen anyagi jog megilleti a többségi személyt, ugyanannyi illeti meg a kisebbséget: ha én beszélek a többségi nyelven, neked is jogod van azon szólani; ha az én gyermekem állami iskolában többségi nyelven tanul, a biróság előtt többségi nyelven beszél, a te gyermekednek és neked is feltétlen jogod van hozzá; ha én köteles vagyok az állami iskola fenntartásához hozzájárulni, neked, aki kisebbségi iskolát tartasz fenn, neked is kötelességed az. Szóval: „minden állampolgár ugyanazt a bánásmódot élvezi." Ez az egységes állam, a többségi nemzet jogegyenlősége. **De ez nem a kisebbségek jogegyenlősége.**

A kisebbségek joga a jogok egyenlőségét a faji, nyelvi és vallási különbségek elismerésével jelenti: amint fajilag, nyelvileg, vallásilag különbözőnek az egyes kisebbségek, ugy különbözők jogaik nyelvüket, felekezetüket, kulturájukat illetőleg, nem mennyiségileg, hanem minőségileg. Klasszikusan határozta meg ezt a különbséget Belcourt kanadai szenátor a The Times-ben „Kanada ikeroszlopai" c. cikkben: **„A federális szerződés alapelve és bázisa egyenlő elbánás és egyenlő részvétel, azaz egyenlő cselekvési szabadság mindkét népcsoport részére minden ügyben, mindig saját geniuszuknak, nyelvüknek, hitüknek, tradicióiknak és szokásaiknak megfelelően."**

Az egyik az egységes, a másik a kisebbségi, a nemzetiségi állam követelménye s ha kimondjuk az egységet, megtagadtuk a kisebbségi jogegyenlőséget. (Ha tehát a békét, a konszolidációt igazán akarjuk, akkor a fejlődés mai vonalában a teljes homogenitásra, vagyis más népek beolvasztására törtető állam merev dogmája tarthatatlan.)

Ma azonban a helyzet ez: a világ azt hiszi, hogy a „jogegyenlőség" száraz, szorosan körül nem irt kijelentésével, amint az kisebbségi szerződésekben és kisebbségi államok alkotmányában áll, a kisebbségek csakugyan jogegyenlőséget élveznek.

S ennek fejében az állam hüséget követel.

Mióta Paderewszky Clémenceau kisérő levelére (amelyben a hatalmak a legünnepélyesebb módon vállalják és biztositják a kisebbségek védelmét) adott válaszában felvetette a lojalitás kérdését, nincs nap, hogy azt ne követeljék a kisebbségektől. Beszélt azóta erről mindenki: Chamberlain, Duca, Bratianu, Benes, Mello Franco

Mi ennek az értelme? Mi iránt követelnek lojalitást s miért hangosan és folyton a kisebbségi állampolgártól? Az államnak van büntetőjoga: annál többet, vagy kevesebbet kiván kisebbségi alattvalójától az állam?

Az értelme az, hogy államhüségen, büntetőjogon tul van egy erkölcsi mozzanat, egy érzés, melyet százesztendős mult, Rousseau Társadalmi szerződés-e, Wilson 14 pontja, annyi meg annyi referendum, népszavazás és világháboru *határrendezése kivánt igazolni és nevelt nagyra:* **az önrendelkezési jogon alapuló népközösség jogosultsága.** „L'existence d'une nation — irta Renan — est un plébiscite de tous les jours", — egy nép létezése, minden időre szóló joga a népszavazásnak. De ma, békében, tilos a népközösség ilyenforma gondolata, az irredentizmus és büntetőjogba ütközik a cél, mely az államhatárok megváltoztatására irányul: tegnap háboru volt s akkor magasztos ideál volt a kis népek, a szétszórt kisebbségek felszabaditása, egyesitése, uj határok vonása, uj államok alkotása.

Amelyek annyit érnek, mint a régiek.

Egy nagy ellentét, nagy krizis van itt, az állam elméleti és de facto krizise, melyből — ma ugy látszik — talán a népközösség alkalmas, hogy kivezessen. „Felvilágosodott népek szociális egysége, mely a régi politikai határokkal szakit, — az igazi, mert ez a mindent átfogó társadalmi egység, mig a régi államok a politikai és katonai hóditó szellemnek a szervét testesitik meg. Az állam feladata tehát megváltozott és pedig összhangban a kulturfejlődéssel." Ezt mondta a világháboru első évében egy nagy államférfiu, egy ellenségünk, de mégis igaza van.

Gondoljunk az egyházak, a katholikus egyház mai egyetemességére. Hol van ma a cuius regio, eius religio (akié a terület, az szabja meg a vallást) elve?

Hozzáfűzhetjük, hogy ami nálunk és a többi poliglott államokban a kisebbségekkel szemben, hol erőszakkal, hol a furfangnak és személyvesztésnek ezerféle módján történt és történik, — az homlokegyenest ellentétben van a fejlődésnek fenti termékeny gondolatával és irányával, ami mérhetetlen szenvedéseket zudit ama kisebb népközösségekre anélkül, hogy hasznára lenne az államnak, Hogy a jogos sérelmek tengeréből csak a legutóbbit ragadjuk ki: a fejlődés irányában halad-e az a kormányprogramm, amely alapelvként állitja fel, még az állam legsulyosabb pénzügyi krizisében is, azt, hogy ahol fejlett kisebbségi iskolák vannak, ott okvetlenül fenntartja az állami iskolákat — mondhatnók az u. n. — elleniskolákat? S közben, az államsegély megvonásával ama „fejletteket" — éhhalálra itéli.

Ha a kormányprogrammok igazán akarják szolgálni az állam konszolidációját és az emberi szolidáritást, akkor a ferdeségek és erőszakolások sanda utjáról a fejlődésnek amaz általános, helyes és a mai zürzavarból kivezető iránya felé kell térniök. —t. —s.

Nagy baj van..

Vége a farsangnak A mulatás naptárszerinti ideje lejárt. A társadalom kitáncolta magát minden elképzelhető jótékony célért.

A magunk mentésére állapitsuk meg mindjárt mondanivalónk elején, hogy az idők szelleme szerint más értelmet kapott a farsangi bálozások szüksége is. A teáknak, a működvelő előadásoknak sokszoros szükségét és végkimerülésig indult kezdeményezését az egyesületi eletnek fenntartása, a jótékony cél biztositása kényszeriti rá a társadalomra.

Aki a mi farsangi életünket felületesen végig tekintette, féktelen mulatási kedvre következtethetett. A kép hiányzik mindenesetre a farsangi csevegtettségnek óriási méreteit representáltá. Pedig a vármegye közönsége csupán hadrakelt és mozgósittatott 8 tul tengésben levő társadalmi egyesületek célkitűzéseinek anyagi támogatására.

Jó kedvről, elboldogodásból fakadó szórakozás kereséséről vagy ugynevezett békebeli nyugodtságból kivánó kirucsanásáról szó sem lehetett. Tesztett, napszámba járta minden ember a kötelességteljesités rabotos farsangi kálváriáját, a szétfülé tagozódott egyesületi élet kényszer rendeletei szerint.

Rögzitsük le, hogy széles e világnak sincsen még egy olyan megértő, jóindulatu, kedves közönsége, mint ennek a háromezer pár szás lakóst számláló kis városnak. Itt mindenkinek támogatták a megmozdulását Ami sok az sok, mondogatták széltében-hosszában az emberek, de támogattak minden elképzelhető és elképzelhetetlen célt.

Illik tehát, hogy elsősorban a társadalmunknak e nagyszerű, áldozatos lelkületét becsüljük meg. Mondjunk köszönetet azért az erőin felüli teljesitményért, amellyel valósággal levetkezett a farsangba szufolt jótékony célok mindegyikéért. Köszönjük meg neki, hogy mindenekért hajlandó volt magára vállalni a látszatnak sulyos odiumát is, amely őt könnyelműnek, jókedvűnek, a „vesztét-érzettnek" bélyegezte.

És igérjük meg a jövőre, hogy valamit mégis tenni fogunk mi is ennek a társadalomnak az érdekében. Utóvégre olyan kevesen vagyunk és olyan rengeteg egyesületbe vagyunk szétszedve, hogy igy elképzelni is alig lehet az eredményes munkásságot.

Okvetlen gondolkozni kell azon, hogy a város társadalmi erőit tovább ne tartsuk szétforgácsoltan. Sok az a huszon felüli egyesület, amely minden nézőszögből szétszedi, amely sokszor csak ugyanazon vallásos cél szolgálatában hat-két egyesület formájában dobja rá magát a lelkek mentésére. Ezt a rengeteg akarást, célkitűzést végeredményben végig teszni mégsem lehet egy rövid farsangi évadon. Legalább is nem lehet jó szivvel.

Olyan idők következnek, amelyekben még jobban elkoldusodunk. Nem lehet számitani arra, hogy a jövőben a társadalmi áldozatosság az eddigi mértékben gyakorolhatja jótékonykodását. Értsük meg az idők szavát. Építsük le az egyesületeink jórészét. Tömöritsük a hasonló természetüeket egybe, már csak az erők jobb kihasználása érdekében is.

Abban a végnélküli táncolásban, amibe társadalmunkat belekényszeritették van ugyan államgazdasági lélektani figyelmeztető mozzanat is. Hallgassuk meg:

A török uralom idején történt itt Erdélyben, hogy a szultán óriási adókat csikart ki a hűbéres fejedelmektől. Mikor biztosai a csausszok beszámoltak, azt kérdezte: „Mit csinálnak a magyarok?" „Káromkodnak, szitkozódnak" volt a felelet. Akkor több adót kell kivetni. Mikor bevitték a pénzt ismét kérdezte: „Mit csinálnak a magyarok?" „Szomorkodnak, busulnak, imádkoznak." „No akkor meg lehet emelni, még megbirják." De erre már azt jelentették a csausszok, hogy a magyarok megbolondultak, isznak, táncolnak, mulatnak, duhajkodnak." Vegyétek le sürgősen az adót, mert ez már a végső elkeseredés jele, mire olyan felkelés állhat be, hogy kiverik pasálmat az országból.

Az a nép, amely a nyomoruságа tetőpontján mindenről lemond, annál a népnél óriási baj van — mondá Ő. Nem törődik a mával, a holnappal, semmivel, mert amugy is vesztét érzi.

Hiszen ha ezt a kis valóságot megismételné a történelem. Ha a mi nagy farsangolásunkból a pénzügyminiszter meglátná, hogy baj van. Ha redukálná az adókat. Rendben van, mondanám, hogy táncoljunk tovább, eszerfelé. Bizonyitsuk be felfelé, hogy a lelkek elérkeztek a nemtörődömség fávisába. Ahonnan már csak a suhanás van hátra. — De még ezt az eredményt sem biztositja számunkra az elmult farsangnak igen változatos tevékenysége.

Még egy utazási és vizumkedvezmény a budapesti mezőgazdasagi kiállitásra.

Tekintettel arra a nagy érdeklődésre, amely az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által folyó évi március hó 23—27 napjain Budapesten rendezendő negyvenkettedik országos mezőgazdasági kiállitás és vásár iránt a külföld részéről megnyilvánult, a rendezőbizottság minden lehetőt megtett annak érdekében, hogy a kiállitás külföldi látogatói minél könnyebben és kényelmesebben, valamint minél kisebb költséggel utazhassanak a kiállitás megtekintésére. Ennek érdekében különféle utazási és vizum-kedvezményeket eszközölt ki a rendezőség, amelyeket a kiállitási igazolványok alapján bárki igénybe vehet.

A kiállitás alkalmából a március hó 17—27-ike közötti időben a kiállitási igazolvány és útlevél felmutatása mellett vizum nélkül lehet Budapestre utazni. A vizumot utólag 2 pengő kezelési költség és 50 fillér láttamozási illeték, tehát összesen 2.50 pengő lefizetése mellett kell megszerezni a kiállitás területén működő útlevél kirendeltségnél.

Az összes magyar vasutakon és hajókon március hó 17-től március hó 27-ig Budapestre a határtól féláru menetjegyjegyel lehet utazni és ugyanezek féláru menetjegyjegyel Budapest ól vissza, vagy bármely más irányban és határállomáson át elutazni március hó 23-tól április hó 2-ig. E kedvezmény bármely vonatnem és kocsiosztály használatával élvezhető. Az utazást idejövet valamint visszamenet egy-egy 24 órára meglehet szakitani.

A román vasutak március 17-től április 2-ig a vizumutazás alkalmával 50 százalékos vizumutazási kedvezményt engedélyeztek minden vonaton és kocsiosztályon.

E kedvezmények élvezését biztositó kiállitási igazolványokat a menetjegy-irodákban és az EGE.-nál lehet beszerezni Kolozsvár, Attila u. 10. sz. Az igazolvány díjtalan kiállitási belépőjegyeket is tartalmaz. Mind e tekintetben, mind más kérdésekben készséggel nyujt felvilágositást az Erdélyi Gazdasági Egylet.

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

A felgyujtott parlament. Ez a hét legnagyobb szensációja. A berlini parlament hatalmas épülete egyszerre huss helyen fogott tüzet. A hirtelen előállitott rendőrkordon azonban csak egyetlen egy merénylőt tudott letartóztatni, akinek zavaros vallomásaiból nem igen lehet kiokosodni. A német kormány kommunista manővernek minősitette a merényletet és a legszigorubb rendszabályokat léptette életbe a kommunisták ellen, sőt két hétre elnémitotta még az állandóan megértést kereső szociáldemokrata sajtót is. A két munkáspárt viszont azzánprovokatőrök munkájának tartja a parlament felgyujtását, amit Hitlerék csak azért rendeztek, hogy a köszelgő birodalmi választások idejére a marxista munkáspártokat megfosszthassák minden szabad mozgási és propaganda lehetőségüktől. A francia kormány — melyet Hitler szovén nemzeti cél kitüzései szintén aggasztanak — hasonlóképpen azzánprovokatőrök munkájának tartja a dolgot. Egyelőre még nem lehet tisztán látni, hogy mi igaz a hirekből, de a kormánypárt erőszakos intézkedései és a barnainges rohamcsapatok terrorja könnyen polgárháborut idézhet elő, miután a munkáspártok is szinte katonailag fegyelmezett és bérharcokban megedzett tömegekkel rendelkeznek, melyeknek száma jóval meghaladja a hitleristák számát.

Seeckt tábornok az orosz—német közeledésről. A náci—kommunista heccek leghevesebb kiélesedése közepette jelent meg Seeckt tábornoknak, Németország volt hadügyministerének egy brosurája, melyben hazájának Szovjetoroszország felé való politikai orientációt ajánl, sőt szövetség kötésre szólitja fel a német kormányt. Seeckt tábornok röpiratában kifejti, hogy egy orosz szövetség mindig biztosabb támasz volna Németországnak, mint bármely nyugati állam barátsága. Igy Németország szárazon és vizen védve volna az esetleges lengyel, sőt cseh támadásoktól is és erélyesebben léphetne fel a francia követelések ellen. A szövetség azért is előnyös volna — irja Seeckt tábornok — mert ma egy háboru nyugat felé mindig könnyebb és sikerrel kecsegtetőbb volna, mint kelet felé, ahol a konszolidált Oroszország sokkal veszélyesebb ellenfél lenne, mint a belső bajokkal küzdő nyugati hatalmak.

A japán—kinai fronton tovább folynak a harcok. A japánok egyik támadást a másik után inditják Jehol elfoglalásáért, de támadásaikat megtöri a kinaiak kétségbeesett védekezése. A harcok közvetlen a szovjethatár közelében folynak, amiért Oroszország erélyes hangu jegyzéket intézett Japánhoz. A két ország között a viszony feszült.

Az uj költségvetést összeállitották. A napokban készült el a költségvetést tárgyaló bizottság az 1933 év költségvetésével. A bizottság, mely Madgearu es Mirto miniszterektől valamint Calinescu és Gheimeghianu államtitkárokból állott, az uj költségvetés összegét sok huza-vona után 23 és felmilliárd lejben állapitotta meg. Ebben az összegben már benne van a három és félmilliárdos rendkivüli hitel is.

Egy figyelemreméltó tanári határozat. A bukaresti kereskedelmi akadémia tanári karának fegyelmi bizottsága az ország minden hasonló foku iskolájából kizárta Asimacopol Eracle és Stanescu A. Teodor diákokat, kik a közoktatási ministerium jelentése szerint a turnu-magurele-i szidó templom ablakait beverték. Azonkivül egy évi kizárással és vizsgajogának erre az időre való megvonásával büntette Popescu Aurel első éves diákot, mert az akadémia épületében egy diáktársát bántalmasta. A bukaresti kereskedelmi akadémia diáksága igen ritkán szerepel az ujságok hasábjain. Most már értjük, miért. Es az egyetlen iskola Romániában, mely a tanulást előbbrevalónak tartja a politizálásnál és akaratának érvényt tud szerezni diákjai előtt is Szigoru a határozat, de igazságos. Ha minden főiskolának tanári kara ilyen határozott fellépésü volna, nem éltük volna át a kolozsvári és nagyváradi rombolásokat, sem a diákok által elkövetett politikai merényleteket, mint amilyen a jasii rendőrprefektus és Anghelescu államtitkár elleni merényletek voltak. Sajnos, ilyen tanárunk igen kevés van és az ilynemü határozatok is fehér holló számba mennek.

Egy erdélyi főur följegyzései.

Rudnyánszky Sándor báró hagyatékából.

Hires ember volt annak idején Erdélyben Barcsay Domokos a „fejedelem", kinek tréfái országszerte ismeretesek voltak. Egy kis könyv is jelent meg adomáiról, de abban sok olyan eset van felsorolva, amelyet csak ráfogtak.

Barcsaynak Báriffyhunyadon szép gazdasága volt s kivált bivalytenyésztésére volt büszke. Egy alkalommal B. A. gróf, ki Biharmegyében, nem messze Nagyváradtól gazdálkodott, egy bivalybikát akart vásárolni s e célból Barcsay egyik rokonával, Barcsay Tamással elment Báriffyhunyadra. B. A. gróf egy szép példányt ki is választott s megkérdezte az árát. Barcsay megmondta, mit kér s ezzel kiment az istállóból. B. A. gróf odaszól Barcsay Tamásnak:

— Szép bika, az igaz, de sokat kér az öreg.

— Már pedig, amint én ismerem, egy fityinget sem enged az árából.

— Tudod mit — mondja erre B. A. gróf — megveszem ennyiért, azután az öreg ugyis szeret inni, ebéden meg itt maradunk, berugatjuk, ebéd után lelünk kártyázni s miután becsipve mindig hazardíros, visszanyerjük az árát, még tetézve is.

Barcsay Domokos visszajött s meg is kötötték a vásárt. Ebédre csakugyan ott maradtatta őket, ittak is katalmasan, de kártyára már nem került sor, mert a két vendég alaposan elázott. Mindkettőjük vonata körül-belül egyidőben indult, de ellenkező irányba, mert Barcsay Tamás Dés mellett lakott. A házigazda kiküldte őket a vonathoz. Ezek, amint vonatjuk elindult, azonnal elaludtak Egy idő multa B. A. gróf felébred, dörzsöli szemét, nézi, hol jár a vonat s látja, hogy Aranyosgyéres körül, tehát épp ellenkező irányban, mint amerre igyekszik. Zavartan tapogatja magát, zsebeit s egyikben egy névjegyet talál: „Igaz, hogy iszik az öreg, de annyit soha, hogy ne tudná, merre akar utazni". Csak ennyi állt rajta a Barcsay Domokos névjegyén. Hasonlóképpen járt Barcsay Tamás is, ki Nagyváradon tul ébredt fel.

•

Wass Béla gróf szenvedélyesen lelkesedett a természettudományokért. Herman Ottó hirneves természettudósunk néha hetekig vendége volt szentgotthárdi kastélyában, ahol napokat vitatkoztak, buvárkodtak együtt. Wass Béla grófnak három leánya volt. Két nagyobb, bakfis korban lévő leánya kedves, temperamentumos, minden tréfára kapható volt.

Egy alkalommal, mikor Herman Ottó megint ott időzött, csinyt eszeltek ki. Fogtak egy közönséges, fehér képoszlapillangót, kissé cifrára nyirták szárnyát s puderrel meg anilinporral kiszinesték a szárnyait. Igy kikészitve elengedték a zárt verandán. A verandán szokott a család reggelizni a vendégekkel együtt.

A leányok aztán igyekeztek eltünni a láthatárról.

Amint Wass gróf és Herman Ottó leültek reggelizni, azonnal feltünt nekik az ablaküvegen vergődő különös szinü és alaku lepke. Megfogták s csodálkozva vizsgálgatták az eddig még nem ismert uj fajtát. Élénk vitát kezdtek, majd könyveket szedtek elő s igyekeztek meghatározni az ismeretlen lepke minemüségét. Mikroszkóp nem volt kéznél s igy Herman szépen kipreparálta, gondosan eltette egy dobozba s megigérte, hogy amint hazatér tüzetes vizsgálat alá veszi s majd azonnal tudatja az eredményt, mert alighanem valami ismeretlen, vagy legalább is nagyon ritka példány lehet. Sejtelmük sem volt, hogy valaki megtréfálta őket s attól fogva majdnem ez volt állandó vitatárgyuk, annyira, hogy most már a leányok is megszeppentek, hogy mi lesz, ha kiül a dolog. De Herman szerencsére elutazott s csak azután merték nagy szorongások között megmondani apjuknak, hogyan is történt az eset, ki bosszankodott is, meg mulatott is vallomásán.

Hogy Herman mit szólt hozzá, arról nem tud a krónika.

•

Mint híres különc élt Kolozsvár mellett, azász fenesi birtokán Jósika Andor, báró. Régi várkastélya volt, bástyákkal, felvonóhiddal. A várudvaron két régi ágyu állt s ha olyan vendége jött, kit ünnepélyesen akart fogadni, ágyudörgéssel fogadta és őrséget is tartott, vértbe, páncélba öltöztetve. Főszenvedélye a vadászat volt.

Kolozsvárra is mindig kedvelt vadászkocsiján járt be, egy ugynevezett quodlibet négyesfogatban. Egy szürke, egy sárga, egy fekete, egy pej ló, rókafarkakkal díszitett lószerszám és minden lovon összehangolt harmonikét csengő. A bakbon a kocsis mellett teljes díszben, puskával egy vadász foglalt helyet. Ő maga is mindig vadászruhában ült a kocsiban, lábainál kedvenc vizslájával. Utolsó kivánsága az volt, hogy temetésére vadászöltönyben jelenjenek meg a barátai és fegyveresen s a kripta előtt — annak lezárásakor — sortüzzel bucsuzzanak el tőle. Igy is történt. Várkastélyában mindig tartott néhány szelidített medvét, melyek ugy az udvaron, mint a szobákban szabadon jártak keltek, csupán egy olyan szájkosárral ellátva, mely a harapásban megakadályozta őket, de az evésben nem és karmaik tompára voltak reszelve. Ha azonban nem csekély ijedséget okoztak annak, ki nem tudván róluk, egy-egy hintaszékben találta őket kedélyesen hintázva vagy az udvaron találta magát szemben néhány kedélyesen játszadozó hatalmas mackóval.

Jósika báró ismételte meg a Miksáth Kálmán által később megirt Besztercze ostromát, kissé eltérő formában.

Történt ugyanis, hogy a szomszédos gyulai uradalom bérlője elcsalta az ő uradalmából a mezei munkásokat. Ezért nagyon megharagudott s felszólitotta a bérlőt azonnal azon elégtételt, kövesse meg: ellen esetben baj lesz! A bérlő nem válaszolt, erre huszonnégy órai időt adott ujból a meggondolásra s ha addig sem kap elégtételt, tudtára adta, hogy hadat fog üzenni A bérlő most sem vette komolyan a fenyegetést s megint nem válaszolt. Erre Jósika báró befogatott a két régi ágyuba és régi fegyverzetbe öltözött embereivel s a gyalui bérlő lakása felé indult.

Mikor a bérlőnek hirül adták az eseményt, komolyan megijedt s a hatósághoz fordult segitségért. A főszolgabiró jól ismerte a különc bárót, nem akart hivatalos eljárást inditani, illetve karhatalmat igénybe venni, hanem azt a tanácsot adta a bérlőnek, hogy menjen bele a játékba s adja meg magát, tüszön ki hására fehér zászlót s ünnepélyesen kövesse meg, mit az bizonyára el fog fogadni elégtételül.

A bérlő megfogadta a tanácsot s igy a háborunak — még megkezdése előtt vége lett.

— A Csíkszeredai Dal- és Zenegylet március hó 4-én este 1/2 9 órakor a róm. kath. főgimnázium tornatermében tartja nagy szimfonikus hangversenyét. A hangversenyt tekintettel a nagy érdeklődésre március hó 5-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel megismétlik, a gimnázium ifjuági zenekara felszerelésének javára, tetszésszerinti helyárakkal.

Kiküszöbölik az erőszakot.

Valamelyik napilap hirei közt emlékezett meg egy szerződéstervezetről, mely a korfu ktusok békés uton való elintézését véli törvényileg szabályozhatónak. A tervet már alá is irták a lokarnói hatalmak és igy a genfi autogram-gyüjtemény még egy pár aláirással szaporodott. Mert ezek a tömeges béketervezetek mire is valóznak jók mára, ha nem autogramgyüjtemények. Jól fizetett diplomatáink összegyülnek ott a genfi tó partján levő nemzetközi találkahelyen és csak ugy fő a fejük a békétörvények fabrikálásán és bizonyára pazsgős áldomást is isznak a kibékülés lelket emelő örömére; otthon pedig ezalatt mindenik növeli hadügyi költségvetését és lázasan fegyverkezik, militarizál vasutat, postát, közigazgatást, lelkeket. És ebben az esszeveszett fegyverkezési tülekedésben tucatszámra hivják össze a katonai szakértőkből álló leszerelési konferenciákat, amelyek nyomán megszületnek a „nebántsuk egymást" egyezmények.

Ha jól meggondoljuk, szüksége is van minden országnak mostanában erre. Létérdeke mindeniknek, hogy ne bántsa őt más, mert akkor ő nyugodtan tudja bántalmazni saját polgárait. Minek is vinnék vágóhidra a hazafias jelszavakkal jóllakatott tömegeket egymás ellen, mikor elintézi sorsukat minden országban a saját hadseregük. A német polgárt éppen ugy átjárja a német csendőr golyója, mint a grivitai munkást a román csendőré. A szlovák parasztot épp ugy megkapja a szlovák csendőrtől a sortüzet, mint a lengyel, magyar vagy bulgár sorstársa, vagy a békés Holland állam tengerésze.

Ezért van szükség a béke-egyezményre. Ne bántsuk egymást, hogy szabadon bánthassuk magunkat. Husz esztendővel ezelőtt olyan csend és rend honolt mindenfelé, hogy a kormányok nem lévén egyébbel elfoglalva, háborut kovácsoltak egymás ellen. A tunyaságában pohosodó polgárt hangzatos nemzeti frázisokkal torkig tömve, bebeszélték neki, hogy szüksége van egy kis harci tornára, mert az elpuhulás veszedelme fenyegeti. A kis sétamarcból négy esztendős mészárlás lett, amely annyi rossz szellemet kitermelt, hogy másik tizennégy év sem volt elég a lelkek békéjének helyre állitásához. Tizennégy év alatt Isten tudja hányszor jöttek össze kibékülni és leszerelni, mig most aztán rájöttek, hogy nincs is nekik semmi bajuk — egymással. Megférnek ők mind szépen ott a genfi lokálok asztalai mellett; nem is bántanák ők soha egymást. Megkötötték az uj egyezményt tehát, amely szerint nem alkalmaznak egymással szemben erőszakot. Azt majd hazavisszi mindegyik nagyur és alkalmazzák otthon, a saját népükkel szemben.

Az egyezmény okos dolog volt. És szüksége van rá mindenkinek. A bajok mindenütt megvannak és mindenütt egyformák. A nép is mindenütt egyforma. Mind enni kér, munkát kér, jogokat kér, de nem papiron — és fizetjük az adót, amit még növelni akarnak. Az eszközök is mindenütt egyformák ellene: erőszak, terror, statárium. Gumibot, puskagy, golyó. Ezt pedig csak ugy lehet elintézni, ha béke van Ha a kormányok nem erőszakoskodnak — egymással. Akkor lehet karöltve erőszakoskodni. Kiki otthon. Legalább nem panaszolhatik egy nép sem az idegen elnyomó ellen. Testvértől bizonyára szivesen vessi a pofont mindenik.

Pedig mennyivel jobb volna, ha befelé is köthetnénk egy ilyen nemerőszakoskodási egyezményt. Mennyivel több eredményt produkálna a vállvetett munka. Közösen megosztva viselnénk a bajokat. És nem fordulna elő az, hogy a székely megyékben 75 százalékban folyik be az adó, mig a román megyékben 25 százalékban. Miért? Mert a behajtás módja itt kissé erőszakosabb volt. És nem fordulna elő, hogy kormánypárti parlamentárt kapunk, mikor nem akarjuk. Miért? Mert a választás kissé erőszakosabb volt. És az erőszak felülről jött. Már pedig a felülről elindított erőszakot végig gyakorolja az államhatalom legutolsó parányig is. Ennél az erőszaknál pedig csak a mi türelmünk nagyobb. Ezt igazolták az események is. Jó volna most már ha belátnák fönt is. Mert ha ezt belátnák, akkor a mi türelmünk is megteremné a maga rosszaját. Abból pedig a hazon órájuk is báramlana, nemcsak miránk, Az utódok pedig megbékéltebb, megértebb segitőszakszerűbb lélekkel élvezhetnék az együttes alkotó munka gyümölcsét.

GYERMEK-KONYHA

megértő és áldozatkész jóakaróit a legmélyebb pontra jutott gazdasági helyzetünkben is igazi krisztusi szeretettel támogatják a Kath. Népszövetség rendező bizottságának vezetése melletti inség-akciót. S csodálatra méltó az áldozatos lelkek határtalan burgalmának ereje: mennél sötétebben kiált a nyomor, annál melegebben dobognak a tettre kész szivek. Sokan, igen sokan vannak ma már olyanok, akik nemcsak az asztalukról elhulló morzsákkal látják el a gyermekek konyháját, de a nemes cél érdekében mindennapi kenyerüket is valósággal megfelezik s igy válik lehetővé, hogy a dögrő és az éh-halál veszedelmével nap-nap után szembenéző ártatlan gyermekeink meleg ebédhez jussanak. S erre bizony, ha valamikor, ugy ma égető a szükség. A beinditáskor 40—50 segélyezett gyermekek létszáma közel jár a 180 hoz. A többszörösére emelkedett létszám arra vezethető vissza, hogy a még nem iskolaköteles gyermekek ellátása is elkerülhetetlenné vált Hiszen a kétségbeesett anyák szivszaggató könyörgésére és kérésére nyujtott kenyeret elutasitani lehetetlenség lett volna.

S amidőn a vezetőség egyik kenyével meleg ebédek nyujtása által támogatja az éhező ártatlanokat,

másik kezével természetbeni járandóságokat (burgonya, tüzelőfa, ruházati cikkek) kellett szétosztani a didergő és éhező elaggott és munkaképtelen felnőttek között is. A mult hetek folyamán szavakban ki nem fejezhető támogatást nyujtott az inség-akció vezetőségének dr. Gulman György főszolgabiró melegen érző szive és mozgalmunkat megértő lelke; köszönjárására a kerületébe tartozó községek közel egy vagon száraz bükkfával ajándékozták meg fázó és didergő szegényeinket. Elszámolás céljából az alábbi kimutatást a következőkben adja közre a vezetőség: Csobotfalva 1940, Várdotfalva 1180, Szentimre 1420, Csíkszentgyörgy 560, Csíkpálfalva 563, Csomortán 500, Fitód 500 klgr. fát szállítottak be. Amikor a vezetőség e sorok utján tolmácsolja forró köszönetét az egyes községek adakozóinak is, támogatott szegényei nevében a hála hangján kívánja a jó Isten méltó jutalmazását is.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei.

A pénzügyminisztérium a forgalmi és luxus-adó törvény alkalmazása tárgyában a pénzügyigazgatóságokhoz küldött egyik legutóbbi körrendeletében ugy intézkedik, hogy azon gyógyszertárak, melyek különlegességeket állitanak elő, forgalmi-adó alá esnek és „registru special" vezetésére kötelesek. Nyomdai vállalatoknak csupán a könyvek, lapok nyomtatásával foglalkozó tevékenysége mentes a forgalmi adó alól, ellenben egyéb munkáik, mint számlák, borítékok, névjegyek, reklámok, stb. előállitása már forgalmi-adó köteles.

Amennyiben a munkavállaló a végzett munkát a megrendelő nyersanyaga felhasználásával eszközli, ugy a törvény kijátszása elkerülése végett, köteles az átvett nyersanyagot napi forgalmi áron értékelve, az egész munka után a forgalmi-adót leróni, mely esetben a „registru special"-ba ép ugy be kell vezesse a felhasznált anyagot, mintha az sajátja lett volna.

— Tekintettel a február 1-én életbelépett bélyegtörvény módositás azon intézkedésére, miszerint a bélyegilletékek csak 100 lej összegig róható le okmánybélyegekben, a kamara felhivja a cégjegyzési kéréssel a kamarához fordulók figyelmét arra, hogy kéréseik első példányát — melyre tudvalevőleg 100 lejt meghaladó bélyegilleték alkalmazandó — ne bélyeggel, hanem az illetéknek pénzben való leróvását igazoló ugynevezett „vizá"-val ellátva terjesszék be. A pénzben való leróvás a pénzügyigazgatóságoknál és adóhivataloknál történhetik.

A kamara annál is inkább figyelmezteti az érdekelteket, ezen közöltekre, mert a nem „viza" utján történt illeték leróvás semmis, már pedig a bélyegzetlen kérések, a törvény büntető rendelkezései szerint csak is kétszeres bélyegilleték leróvása esetén kerülnek elintézésre.

— Az uj kontingentálási rendelet által előirt uj kérvény minták kaphatók a kamaránál a hivatalos órák alatt.

— Nr. 505—1933. A Kamarák Szövetségének értesitése alapján közöljük az érdekeltekkel, hogy az egyiptomi közegészségügyi minisztérium folyó évi március 13 án árlejtést tart falfestéshez szükséges festékek, lakk, szappan, stb. valamint vaságyak szállitására; az árlejtési feltételek beszerezhetők a bukaresti egyiptomi főkonzulnál 45, illetve 135 lei beküldése mellett.

— Nr 532—1933. Ugyancsak a fenti minisztérium részére szükséges gyógyszerek szállitására árlejtést tart 1933 évi április 20 án; az árlejtési feltételek 170 lej beküldése ellenében kaphatók fentjelzett főkonzulnál.

— Szalonikiben 8-ik nemzetközi vásár folyó évi szeptember 10—28-ig.

— Lipcsei nemzetközi mintavásár március hó 5—12-ig.

KÜLÖNFÉLÉK.

A verkli.

Ki nem ismerné ezt az ősi zenei hangszert? A régi jó békeidőknek ezt a vándor-zenekoloszusát, amelynek csinadrattájára kigyültek a porlepte vidéki város uccájának kapujába az ujságraéhes kiváncsiak. A dobhártyarepesztő nóta kicsalta a szenzációt lező népielket a kapuba, ahol aztán mit látott? Rozsda teligán, melyet egy rozsz vak gebe vonszolt, vagy ha módosabb volt, két kivénhedt sárkány cipelte azt a furcsa alkotmányt, mely mellett a szekéren egy felkaru féllábu, csonka-béna, de érdemrendekkel telt mellü, öcska katonaruha rongyaiba öltözött alak állott és verklizett, forgatta a kurgilt, amely előcsalta a keserves nótákat a kintornából. Kintorna a becsületes magyar neve a verkliznek, de rá is illik, mert valóságos kin-torna volt a fülnek végighallgatni. A szekér mellett egy mesitlábon, szintén rongyos fiu vagy leánygyermek siptozott vékony cérnahangon a könyöradományokért. Akkor senkinek sem jutott eszébe, hogy az öcska embercsonkban egy háborus rémet lásson, akinek talán a bosznai okkupációnál otthagyott fél-életért miden jutalma, a szeretett haza minden hálája a verklivel való koldulási engedély volt. Pár évtized telt el azóta, de a helyzet nem változott. Csak a verkli ment ki a divatból. A rokkant koldus azonban megmaradt. Nem is egy-kettő, de ezrével. Utcu-utfélen látni őket, az elvonu't vérörkán e kisérteteit, amint csonka végtagjaikat kétségbeesett elkeseredéssel nyujtogatják a járókelő hálátlan hasafiak elé, hogy kötelességtudásra szólitsák fel azokat, akikért mindez megtörtént. Sajnos, a fejlődő civilisációval egyenes arányban nő az emberek hálátlansága is. Az elmult háboru rokkantjainak még jutott koldulási engedély, de mi lesz a ma és jövő háboru áldozataival? A minap egy képet láttam az egyik képeslapban, amint a kis japáni gyermekek a jeholi frontról hazaérkező sebesülteket üdvözlik. És eszembe jutott a verkli. A bosznai okupáció jutalma a verkli, a nagy tömegmészárlás nyomorékjainak vérdija a koldulási engedély volt, a jeholi hősöknek pedig bizonyára már csak az a gyermeki mosoly jut osztályrészül a hálátlan emberiség még hálátlanabb vezetőitől.

— **A konverziót élvező adósok figyelmébe.** Felhivjuk mindazon adósok figyelmét, akik a konverzió kedvezményében részesülnek, hogy a konverziós törvény módot nyujt az adósságoknak április hó 26 ig történő felében való rendezésére. Vagyis a konverziót élvező gazdák a hitelezőkkel megegyezhetnek az adósság 50 százalékának folyó év április hó 26-ig való megfizetésére, mig a másik felét a hitelező elengedné. Amennyiben a hitelező az egyességet nem fogadná el, ugy az összeget biról letétbe lehet helyezni. Április hó 26 ika után az ilyen egyességek nem lesznek érvényben. T-kintettel az egész törvény bizonytalan voltára, felhivjuk a konverziót élvező gazdák figyelmét erre az adósságrendezés lehetőségére. Akik váltóikat április hó 26-ig kamatokkal együtt nem rendezik a konverzió további kedvezményétől elesnek.

— **Az 1934 évi korosztályok sorozása.** Az 1934 évi korosztály sorozása Csikvármegyében 1933 évi március 2-án megkezdődött. A részletes sorozási program minden község elő járóságánál megtekinthető. Különösen felhivjuk a figyelmét azoknak, akiknek felmentéshez joguk van, hogy a sorozó bizottságnak terjesszék elő a felmentés iránti kérést. A kérvények elkészitéséhez szükséges információkat minden község előljáróságа rendelkezésre bocsájtja. Igen fontos, hogy ezek a felmentés iránti kérések teljesen felszerelve már a sorozó bizottságnak, a sorozás napján benyujtassanak. Akiknek kedvezményes szolgálati időhöz van joguk vigyék magukkal iskolai bizonyitványaikat, iparosok a munkakönyveiket. A csikszeredaiak sorozása folyó évi április 12. és 13 ára van kitüzve.

— **Csikszereda és Vidéke Ipartestülete évi közgyülést** folyó év március hó 19-én, az Ipartestület székházában levő kaszinó helyiségében tartja meg. Határozatképtelenség esetén a közgyülést az Ipartestület március hó 26-án tartja meg tekintet nélkül a megjelent tagok számára. A nehéz viszonyok az Ipartestület vezetőségét is takarékosságra kényszeritik és ezért ez évben elmaradnak a szokásos nyomtatott közgyülési meghivók, ehelyett már a napokban szét fognak küldetni a gépirásos, névre szóló meghivók. Az Ipartestület vezetősége ezuton is felhivja a tagok figyelmét a közgyülésen való minél számosabb megjelenésre.

— **A gyimesközéploki ifjuság nagysszabásu és jól sikerült bált rendezett** február 25-én, a vármegyei munkanélküliek javára. Rövid, de elmés kabaré-müsor szórakoztatta az összegyült szép számu közönséget. Az előadás keretében a szereplők eredetiségükkel tüntek ki. Az „Edesanyám" cimü parasztt-tragikomédiában jól alakitottak: Berkovics Eszti és Zakar ás Dezső, mint parasztt-szülők és Fejes Sándorné, mint Mari lányuk. Dobál Totyó a vasuti baktert játszotta nagyszerűen. Rubin Endre a gene ális és Perl Regina, mint feleségе voltak jók, viszont Zakariás László és menyasszonya Rubin Margitka szintén kitünőek voltak. — A második szám Dna Pacurariu énekszáma volt, ami nagyon megnyerte a közönség tetszését. Rubin Margitka viharos tapsot aratott az ő nagyon jól sikerült orosz-táncával. Ugyszintén derüs hangulatot keltett a „Hacsek és Sajó beszélgetése a szinházról", amit Holländer Sándor és Rubin B ndi alakitottak. Azután a konferance Kupléi aratták tetszést, ugyszintén a Chaplin aranytánc, amit Zakariás László és Rubin Endre adtak elő. Goldner Ossiká né szavalata fakasztott könnyeket, annyira jó volt. Derükeltőnek az aktuális sorok voltak Zakariás László előadásában, melyek általános tetszést váltottak ki. Végül a „Pesti gyerekek" c. tréfát adták elő, melyben Zakariás Cica és Zakariás Juci igazán a közönség szivéb z férkőztek. Azután tánc következett, mely a legjobb hangulatban reggelig tartott.

— **Tanitogyülés Csikszeredában.** A csikszeredai tanfelügyelőség körletébe tartozó állami iskolai tanitók mult hó 25 én tartották ünnepélyes keretek között szokásos nagygyülésüket a Vigadó termében. A gyülés egész nap tartott. Délelőtt Chele Vasile helyettes tanfelügyelő tartott előadást: Erdélynek Vités Mihály által való elfoglalásáról, mig Pora Andrei kolozsvári közoktatási vezérfelügyelő a demokratikus iskoláról beszélt. Az előadásokat vita követte, melyben számos tanitó vett részt. A délutáni ülés folyamán a fizetések körül fejlődött ki nagyobb vita, majd Adelina Pasnicu törvényszéki elnökné vetitett képes előadása következett a legnagyobb román festő, Nicolae Grigorescu műveiről. A gyülést reggelig tartó bál követte.

— **Szerelmi dráma Rákoson. Csikrákos** község véres szerelmi drámának volt szinhelye folyó év február hó 28-án. Császár Dénes csikrákosi legény 2 revolverlövéssel megölte Simon Anna odavaló leányt, mert nem akart a felesége lenni. Az elkeseredett legény azután maga ellen fordította a revolvert és két golyót küldött mellébe, melyek közül az egyik áthatolt a tüdőn és a hátán jött ki, a másik pedig a mellcsontok közt fennakadt. Simon Anna azonnal meghalt, mig Császár Dénest beszállitották a Hirsch szanatoriumba, ahol megoperálták. Állapota válságos.

— **Vizsgálat a csikrákosi tanitónő ügyében.** Már megemlékeztünk a Csiki Lapok hasábjain a mult ősszel arról a botrányos viselkedésről, melyet Zöld Anna csikrákosi tanitónő és férje, Vasile Grigore tanitó az egész község jóérzésü embereinek haragját kiváltották. A közoktatásügyi minisztérium utasitására most Pora Andrei kolozsvári közoktatásügyi vezérfelügyelő vizsgálatot vezetett le a rákosi tanitó pár ellen. A vizsgálat során olyan sulyos bizonyitékokat talált Zöld Anna és férje Vasile Grigore tanitók bünösségére vonatkozólag, hogy feletteseinek küldött jelentésében azonnali elbocsátásukat javasolta. A javaslatnak valószinüleg meg is lesz a kellő hatása.

— **Az árvis sujtotta vidékek gazdái nem tudnak eleget tenni a konverziós törvény követelményeinek.** A konverziós törvény rendelkezései szerint azok a gazdák, akik április hó 26-ig nem tesznek eleget kamat fizetési kötelezettségüknek, elveszitik a konverziós törvény által részükre biztositott jelentékeny kedvezményeket. Az árvis sujtotta vidékek gazdái teljességgel képtelenek még a kamatok fizetésére is s igy az a lehetetlen helyzet áll elő, hogy az elemi csapást kétszeres sullyal fogják megéresni, ha a kormány idejében megfelelő intézkedéssel nem siet segitségükre. A kormány előreláthatólag április 26-a előtt uj törvénnyel fogja a kérdést megoldani, mert nemcsak az elemi csapások által sujtott vidékek gazdái nem tudnak eleget tenni kamatfizetési kötelezettségüknek, hanem más vidékekről is hasonló panaszok érkeznek. Az uj törvény nemcsak a falusi, hanem a városi adósságokat is rendezni fogja.

— **Vizsgálat a bánkfalvi közbirtokosság volt elnöke ellen.** Füstös Sándor volt csikbánkfalvi közbirtokossági elnök ellen Creanga csikszeredai vizsgálóbiró vizsgálatot inditott 728 ezer lej elsikkasztása miatt. A vizsgálat még tart és valószinüleg érdekes fejleményei lesznek.

— **Felhivás az épitőiparosokhoz.** Az épitőipartestület megszervezéséről szóló törvény rendelkezése szerint 1933 évi május 12-én lejár a bejegyzési határidő. Az Ipartestület ismételten felhivja az érdekelt épitőiparosok figyelmét arra, hogy a jogaik elismertetése céljából sürgősen intézzék el a bejegyzésüket.

— **Lopás.** Corolan Ioan nyug. csendőrőrmester, jelenleg rendőrtisztviselő udvaráról folyó évi március hó 3-án éjszaka ismeretlen tettesek elloptak hat darab tyukot. Bizonyára ki akarták próbálni a rendőrség ügyességét. — A tyukok felkutatásával Ghiarfas Alexe komisszárt bizták meg.

— **Csikszereda város tanácsülését** folyó évi március hó 2 án tartotta Faroga Viktor polgármester elnöklete mellett. A tanács tudomásul vette a pénztárvizsgálat eredményéről szóló jelentést, amely szerint a pénzkezelés rendben találtatott. Módosittatott a piaci helypénzek szabályrendelete, amely lényegesen redukálja a piaci helypénzeket. Városi iparosok, kereskedők és gazdák a redukált helypénzek felét fizetik. Tárgyaltatott a baromvásárok szabályrendelete, amely szintén redukálja az állatfelhajtási taxákat. Mindkét szabályrendelet 15 napi közszemlére tétetett ki az esetleges módositásokkal, amelyre felhivjuk a közönség figyelmét. A tanács jóváhagyta a városi erdőből értékesitett 4-ik számu vágtérnek az eladását a rakotyási cégnek, mint legtöbbet igérőnek javára 425 ezer lej értékben. Jóváhagyatott a városi italmérési jog kiméről állására hirdetett pályázat Dávid Imre javára. Az öt éves városfejlesztési munkaprogram kidolgozására három tagu bizottság delegáltatott. A tanács a villanyüzem megvizsgálására kiküldötte: Sz. Csch István, Frank Miklós, Zeidner Adolf tanácsosokat azzal a megbizatással, hogy a vizsgálat megejtése után előterjesztést tegyenek tanácsnak sürgősen a villanydijak redukálása iránt.

— **A csikszeredai róm. kath. főgimnázium** válogatott ifjusági tornacsapata március hó 12-én (vasárnap) délután fél 6 órai kezdettel, disztornát mutat be a főgimnázium tornatermében, amelyre az érdeklődőket ezuttal is meghivjuk. Müsorunk a következő: 1 A régi rendszerü és a modern tornáról előadja Bocsáky Zoltán testnev. tanár. 2. Bevezető gyakorlatok. 3 Ugrások a svédiádán. 4. Talajtorna és gulák. 5. Busogánygyakorlatok. 6 Tornászás gyürűhintán. 7. Komikus staféta. 8. Volley-ball. Belépti-dij tetszés szerint.

— **A csikszeredai polgárság szőttes bálja Husvét másodnapján.** A helybeli polgárság és polgár ifjuság Husvét másodnapjára egy nagyobb szabásu szőttes bált terves a közbirtokossági székház nagytermének ujrafestése javára.

— **Halálozások.** Békássy Gyula cipészmester, 83 éves korában, február hó 27-én meghalt Szépvizen.

— Goia Jánosné szül. Giurgea Aurelia, a csíkszentmártoni csendőrőrmester neje, 22 éves korában, március hó 2 án meghalt, Csíkszentmártonon.

— Farkas Lajosné szül. Tompa Berta, 52 éves korában, február hó 27-én elhunyt, Csíksomlyón.

— **Értesités.** Március hó 1-től, Csikszeredában iparművészeti tanfolyam nyilt. Oktatás román, német és magyar nyelven. — Részletes felvilágositást ad a Vákár könyvkereskedés.

— **Szerencsétlenség tolatás közben.** Opra Ioan, a 7-ik vasutas század fékező katonája, február hó 28-án, a sepsi-bükkszádi állomáson a tehervonat két kocsijának kapcsolása közben, az ütközők közé került, amelyek összelapitották, a rajta átgázoló vonat pedig mindkét lábát levágta.

— **Gyümölcsfacsemeték és díszbokrok beszerzése.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet Gyümölcsészeti Szakosztálya az 1933 év tavaszán is közösen óhajtja beszerezni az érdekeltek gyümölcsfa, díszbokor, stb. szükségletét. Az összeirást már meg is kezdte és április 1-ig fogad el bejelentéseket. A közös beszerzés előnye, hogy a gyümölcsös és kerttulajdonosok elsőrendű csemetéket és bokrokat kapnak igen olcsón szállitási és csomagolási költségektől mentesen. A bejelentések az E. G. E. czimére küldendők be, Cluj—Kolozsvár, Attila-ucca 10.

— **Csavargólányt fogott a madéfalvi csendőrség.** A madéfalvi állomáson a csendőrség letartóztatta Boldis Lirica ördögkeresztúri (Kolozsmegye) leányt, akit átadott a csikszeredai rendőrségnek. Miután megállapitást nyert, hogy bűncselekmény nem terheli, mint munkanélküli csavargót hazatoloncolták.

— **Az E. G. E. magyarországi tanulmányi kirándulásának tudnivalói.** Az E. G. E. március hó 22—28 napjain a budapesti országos mezőgazdasági kiállitás alkalmából Magyarországra gazdasági tanulmányi kirándulást rendez, amelyen ugy férfiak, mint nők kedvezményes árak mellett vehetnek részt, amennyiben az alábbi feltételeknek megfelelnek. A kiránduláson való résztvételi szándék legkésőbb március hó 16-ig bejelentendő az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalához (Kolozsvár, Attila-ucca 10) Minden érdeklődésre postabélyeg beküldése ellenében készséggel nyujt részletes felvilágositást az E. G. E. titkári hivatala. *Résztvételi dijak:* A kirándulás résztvételi dija négyféle változatban állapitatott meg. *A I. csoport résztvételi dija 2600 lei.* Kolozsvártól Budapestig és vissza Kolozsvárra, azok részére, akik szállodai elszállásolást igényelnek és részt vesznek a pesti és gödöllői kirándulásokon. *A II. csoport résztvételi dija 1900 lei.* Azok részére, akik részt vesznek a pesti és gödöllői kiránduláson, de Pesten nem tartanak igényt elszállásolásra *A III. csoport résztvételi dija 2100 lei.* Azok részére, akik a vidéki kiránduláson nem vesznek részt, de Budapesten elszállásolást igényelnek. *A IV. csoport résztvételi dija 1400 lei.* Azok részére, akik a vidéki kiránduláson nem vesznek részt és Budapesten elszállásolásra nem tartanak igényt. A kirándulás csak kellő számban való jelentkezés esetén tartatik meg.

— **Apponyi emlékezete az Erdélyi Szemlében.** Az Erdélyi Szemle legujabb száma vezető cikkeit Apponyi Albert emlékének szentelt. Cikkeket irtak a nagy magyar politikusról Vásárhelyi János és dr. Balázs András, mig két közleményben az Apponyiról elhangzott külföldi véleményeket és Apponyi egy kolozsvári beszédét idézi a lap. A változatos és gazdag szám további tartalma a következő: Méca László: Vers. Reischel Arthur: Méca László költészete. Lukatos István: A modern zene. Dr. Mező Ferenc: Olimpiai problémák. S. Nagy László: A hormány meg akarja szüntetni a magyar népoktatást. Dr. Peterffy Jenő: Az uj barázda és a Magyar Párt Princz János: Az ifjuság és a kisebbségi kérdés. Walter Gyula: Jókai-u. 13. (elbeszélés) Torday József: Germánia uj utakon Huszella Ödön, Miklós Gy.: Versek. A 70 éves Herczeg Ferenc. Ezeken kivül rovat cikkek és illusztrációk egészitik ki a lap tartalmát.

— **Elérkezett a gyümölcsfák téli permetezésének ideje.** A gyümölcsfáknak a kártevőktől való védelme télen kezdődik vagyis rügyfakadás előtt A márczius fagymentes napokat ne mulasszuk el évégeszük el a következő munkákat sürgősen a gyümölcsösben. A száraz és felesleges ágak levágandók. A sebhelyek Almolával bekenendők A fák kérge kaparóval és drótkefével letisztitandó. A fák öt százalékos Novendával jól bepermetezendők ugy, hogy a permetlé valósággal lemossa a fák ágait ésölje meg a fán telelő összes rovar kártevők petéit, tojásait stb. telelő alakjait. Az 5 százalékos Novendához 2 százalékos bordói lé keverendő, mely a fán élősködő gomba betegségeket irtja. (A bordói lé áll 2 klgr. rézgálic 1 klgr. mész, 100 liter viz keverékből) Egyidejüleg a fákról leszedendő a hernyófészkek, a fán maradt összeaszott gyümölcsök, mert ezek mind a kártevők áttelelését biztositják. A hernyófészkek március hó 31-ig való leszedésére a törvény is kötelezi a tulajdonosokat. A téli permetezés egyike a legfontosabbaknak, mert most együtt találjuk a fán a kártevők egész koloniáit és amikor most elpusztithatunk azokkal és szaporulatukkal nem lesz dolgunk évközben. Ha a fák nem lettek volna ősszel megtányérozva és megtrágyázva, most pótoljuk azt is. Minden gyümölcstermelési és növényvédelmi kérdésben postabélyeg ellenében készséggel nyujt felvilágositást az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Attila-ucca 10.)

Pályázat az ipartestületi vendéglő kimérői állására A csikszeredai Ipartestület pályázatot hirdet a folyó évi május hó 15-én elfoglalandó vendéglőkimérői állásra. Zárt irásbeli ajánlatok folyó évi márczius 15-ig adandók be a csikszeredai Ipartestülethez Feltételek megtudhatók az Ipartestület irodájában.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazon ismerőseinknek, kik felejthetetlen jó feleségem és édesanyánk utolsó utján megjelenésükkel s részvétnyilvánitásukkal fájdalmainkat enyhiteni voltak szivesek, ezuton mondunk hálás köszönetet. Farkas Lajos és gyermekei, Csiksomlyó.

— **A vadászterületek bérbeadása.** A földmivelésügyi miniszterium legujabb rendeletével szabályozza a vadászterületek bérbeadási jogát. A vadászterületek minimális bérbeadási idejét 5—10 évben állapitja meg. 5 évnél rövidebb időre vadászterületet bérelni nem lehet. A bérlet csak árverés utján, a vadászati inspektorátus által jóváhagyott szerződéssel történhetik, mert azon vadászterületeket, melyek nem ilyen uton lettek bérbeadva, tiltott területnek nyilvanitják és a törvény által előirt büntetéssel sujtják az ott vadászókat.

— **Olvasóink** becses figyelmét e helyen is felhivjuk, az országszerte ismert HEINRICH FRANCK SOEHNE S. A. R., BUCURESTI—BRASOV cég, hirdetés sorozatára.

— **Lopas.** Özv. Lukács Alajosné gyergyócsomafalvi lakóstól éjszaka az összes fehérneműjét ellopták és lakásából minden mozgatható értékesebb darabot elvittek. A csendőrség bevezette a nyomozást a vakmerő rablók kézrekeritésére.

Köszönetnyilvánitás.

Az Oltáregylet nevében hálás köszönetet mondunk a nagyszerű gyűjtőkarnevál létrehozóinak, első sorban is dr. Balássy Kálmánné és dr. Erőss Péterné urasszonyoknak akik a legnagyobb szeretetteljes gonddal és soha nem lankadó lelkesedéssel irányitották az egész rendezést; az ő fáradhatatlanul lelkes és bájos segitő gárdájuknak: Aczél Sárikának, aki a konferánszokat irta és betanitotta, Buzás Bejkis és Dávid Bözsikének, akik a babavásár karakter és nemzeti táncait tanitották be; a román tánc nagysikere Dazbek Iluska érdeme, s Vákár Iluska volt a kis „Micki" egy ek művészi jelenetének elgondolója és a nagyszerű kivitel is az ő ötletességét és tudását dicséri Szopos Monika, Czirják Iluska és Dazbek Jolánka a felejthetetlenül szép „székely fonót" állitották be és betanitották a szebbnél szebb székely nótákat és eredeti táncokat; a bájos Tetu Manyika gyönyörű orosz tánca ismét csak a Dazbek Iluska hozzáértését dicsérte mig végül Karda Zsóka és Fried Magdus betanitásában az álomszépen csodaszép balett zárta be a programot.

Hálás köszönetet mondunk a kelves szülőknek akiknek áldozatkészsége tette lehetővé a gyönyörű képek elővarázsolását Külön-külön kellett volna minden gyermeket megdicsérni, hogy fogalmunk legyen a jó mamák önzetlen szeretetéről és finom ízléséről, sajnos, erre bár nagy kedvünk lenne, de helyünk nincsen.

Nagy hálával köszönjük sok, türelmes fáradozását Pototzky Olgának aki az összes táncok betanitásához zongorázott, ugyszintén mindhárom előadásra nem lankadó türelemmel, ami — tekintve, hogy 100 gyermek egyenkénti betanitásáról volt szó — eléggé nem méltányolható

A diszletek előteremtése és pompás felállitása Karda Gyuláné, Nuridsány Mártonné urnők és Pototzky Pál ur érdeme, az ők hozzáértése és művészi érzéke nélkül már nem is tudnánk szinpadot diszitni.

A terem rendezése, a vendégek helyhez juttatása Czáka Béláné és Karácsony Jánosné urnők érdeme, akik igen sulyos feladatot oldottak meg, különösen a második és harmadik előadáson, hogy mindenkinek helyet adhassanak.

Illesse őszinte köszönetünk Bíró Ákosné, Löfflör Marcelinné, dr. Novák Albertné és Paulovits Antalné urnőket, akik a tombolatárgyakat összegyűjtötték és ki is sorsolták ezzel is nagyban előségitve a köszönség szórakozását és az estély anyagi eredményét.

Köszönetet mondunk Pototzky Pálné urnőnek, hogy lakását a próbák céljaira átengedte; Bartha Géza fodrász urnak és Gubodyné N. Margit urnőnek, akik a gyermekeket a kosztümökhöz maszkirozták; Lempérth és Fried fakereskedő uraknak, akik az állványokhoz fanyerget és deszkákat voltak szivesek kölcsönözni.

És végül illesse egyesületünk hálás köszönete dr Hirsch Hugóné és dr. Tauber Józsefné urnőket és Karácsony János urat, akik a kasszánál fáradoztak és Erőss Veronka és Szopos Mariskát, akik mindhárom estén a karzat kasszát látták el

Kérem mindannyiuk szives pártfogását és egyesületünk iránti szeretetét. Dr. Nagy Béniné.

KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

Csikszereda és vidéke közönségének szives tudomására hozom hogy **férfi-szabó műhelyembe**

EGY ELSŐRANGU SZAKEMBERT

alkalmaztam, ki a brassói M. Neumann cégnél több éven át dolgozott s szakmájában kiváló képzettséggel bir. — **A legolcsóbb áron vállalom:**

FÉRFI ÖLTÖNYÖK, PAPI REVERENDÁK, CIMÁDÁK

kifogástalan elkészitését. Öltönyök javitása, tisztitása és vasalása olcsón és pontosan végeztetnek. Szives pártfogást kér:

Péter Gyula férfi-szabó, Csikszereda, Gimnázium-u 100.

Könyvkötészeti munkákat

a legszebb és legtartósabb kiviteben a legjutányosabb árak mellett eszközöl a

Vákár üzlet, Csikszereda.

TÜDŐ-BETEGEKI

Prof. Dr. Páter tüdőteája erősiti és gyógyitja a tüdőt,

a tüdőszövet sebeinek elmesseesedését kedvezően befolyásolja, megszünteti az éjszakai izzadást, csökkenti a köhögési ingert és a köpetést, a tea étvágygerjesztő, testsulyt növel és erősiti a test ellenálló képességét.

Tüdőbetegek a Prof Dr. Páter-féle tüdőtea rendszeres használata az egészségi állapotban nagy javulást idéz elő s ennek nemcsak külsőleg lesznek látható jelei, hanem sok esetben tartós gyógyulást hoz. Ezrek dicsérik ezen gyógytea kiváló hatását.

Prof. Dr. Páter tüdőteája

a megyeszékhelyek legtöbb gyógyszertárában és drogériájában kapható azonnal, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kivánságra az eredeti csomagolásu teát néhány napon belül megszerzi. Minden eredeti csomagon a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláirása látható. Levelező-lap utján a tea „Csillag" gyógyszertár. Brasov, Hosszu-ucca 5. sz. alatti lerakatról rendelhető.

3 Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Háló, ebédlő és iroda berendezések

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kiviteig

mélyen leszállitott árakkal

beszerezhetők:

Nagy G. József asztalosnál, Zsögöd.

Megfelelő biztositék mellett részletfizetésre is.

8—

Meghivó

A Szépvizi Első Takarékpénztár Részvénytársaság az 1932 üzletéviről

VI-IK ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

Szépvizen, 1933 évi március hó 25-én delutan 3 oratol kezdődőleg, az intezet helyiségeiben tartja meg, melyre a részvényeseket tisztelettel meghivja.

Tárgysorozat:

1. E nőki megnyitó, a szavazati jogok igazolásának számbavételére három tagu bizottság, a közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére két részvényes kijelölése.
2. Igazgatósági jelentés az 1932 üzletéviről.
3. Felügyelő bizottság jelentése.
4. Zárszámadás előterjesztése és a mérleg megállapitása.
5. Határozathozatal a 2—4 pontokra vonatkozólag és a felmentvény megadása iránt.
6. Inditványok.

Az alapszabályok 17. §-a szerint a határozatképességhez legalább 2000 részvény képviselete és 12 részvényes személyes jelenléte szükséges. A szavazati jog személyesen, vagy két tagu által aláirt meghatalmazással ellátott megbizott által gyakorolható, kinek azonban részvényesnek kell lennie. Ily meghatalmazást csak távollevő, vagy meg nem jelenhető részvényesek adhatnak.

Ennélfogva a t. részvényesek értesittetnek, hogy szavazataik gyakorolhatása végett, igazoló jegyüket a törzskönyv 1932 évi december hó 31-iki kivonat szerint — részvénybemutatás nélkül — a közgyülést megelőző három napon, a hivatalos órák alatt és a közgyülést megelőzőleg az erre felkért felügyelő-bizottságtól átvehetik.

Frumoasa-Csikszépvíz, 1933 február 17-én.

Igazgatóság.

Registru special

Pékeknek
Kereskedőknek
Fűrészgyárosoknak
Malomtulajdonosoknak
elkészült és beszerezhető

VÁKÁR könyvkereskedésben, M.-Ciuc.

MODELL KALAPOK

tiz naponként uj formák olcsó árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott készülnek mindennemű női kalapok elsőrendű anyag kontaadásával. Kalapok átalakitása a legrövidebb idő alatt.

Csikszereda, I. C. Bratianu (Gimnázium)-ucca 112. sz., a Sörház közelében.

Szerkeszti Vákár A. könyvnyomdájában, Csikszeredában.